

КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

УДК 342.56 (045)

П. В. Горінов,
аспірант

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ СУДДІ У СУЧАСНОМУ ПРАВО РОЗУМІННІ

Національний авіаційний університет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: tidp.kaf.nau@gmail.com

Мета: розкрити зміст сучасної правової свідомості судової незалежності. **Методи:** інституційна та функціональна незалежність були визначені за допомогою порівняльного методу наукових знань, а використання методу класифікації та групування стало методологічною основою для виділення матеріальних та процесуальних гарантій незалежності. Застосування систематичного підходу дозволило сформуванню цілісного погляду на сутність незалежності судді в сучасній правовій свідомості. **Результати:** походження наукового підходу до сучасного права розуміння полягає у визнанні незалежності судді з точки зору його відносної автономії як посадової особи в системі судових органів, так і суб'єкта процесуальних правових відносин під час судового розгляду справи. Таке право на розуміння судової незалежності визначило побудову системи гарантій незалежності, яку умовно поділяють на дві підсистеми (два типи): матеріальні та процесуальні гарантії. Матеріальні гарантії поділяються на підгрупи організаційних гарантій, а також гарантії, адресовані заявнику на посаду судді, або сам суддя є носієм судової влади. Даний документ визначає зв'язок процесуальних гарантій з реалізацією суддею його процесуальної юридичної особи в правовідносинах, пов'язаних із здійсненням правосуддя. **Обговорення:** автор статті пропонує основні положення, що відображають зміст незалежності судді, виходячи з юридичного розуміння його відносної автономії, яка є предметом здійснення правосуддя та визнання матеріальних та процесуальних гарантій незалежності.

Ключові слова: правова свідомість, незалежність судів, процесуальні гарантії, організаційні гарантії, інституційна та функціональна незалежність.

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасне право розуміння незалежності судді виходить із усвідомлення незалежності судової влади, що відображає засаду функціонування судової гілки влади окремо від законодавчої та виконавчої гілок влади. Як влучно зазначав І. Є. Марочкін, «Незалежність судової влади виражає статус однієї з гілок влади, незалежність суду – статус органу судової влади, а незалежність суддів – статус посадових осіб цього органу як носіїв судової влади» [1, с. 95]. Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 № 1401-VIII [2] викладено у новій

редакції статтю 126 Конституції України, якою закріплено норму щодо гарантування незалежності й недоторканності судді Конституцією і законами України. Основним Законом чітко встановлено, що незалежність та керування верховенством права є засадами діяльності судді щодо здійснення правосуддя (ст. 129 Конституції України). Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [3] закріплено принципи незалежності і безсторонності судів (ч. 1 ст. 1).

Отже, чинне законодавство закріплює принцип незалежності як основоположний принцип функціонування судової влади, судів і судді. При

цьому сутність незалежності судді слід розглядати як основу його правового статусу у правовідносинах щодо відправлення правосуддя. Саме такий підхід до розуміння незалежності судді обстоюється юридичною наукою. Так, у юридичних енциклопедичних виданнях, де презентовано усталені наукові підходи до визначення змісту ключових категорій і сутності правових явищ, вказано про незалежність судді як основи його правового становища у державі [4, с. 538].

Вимога гарантування незалежності суддів закріплена у конституціях різних держав, питанням гарантування надається постійна увага міжнародної спільноти, політиками, законотворцями. Так, принцип незалежності суддів, їх незмінюваності, відповідальності перед законом та підкорення тільки закону закріплені Конституцією Іспанії. Довічне призначення судді та його відставка по досягненні встановленого законом віку встановлені Конституцією Бельгії [5, с. 457-458]. В Україні у 2011 році, спираючись на Рекомендації СМ/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів, проводився моніторинг стану незалежності суддів [6], результати якого свідчили про необхідність посилення гарантій незалежності. У 2017 році, вже після проведеної судової реформи, був зареєстрований проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо забезпечення незалежності суддів» (реєстраційний № 7421 від 20 грудня 2017 року), спрямований, як зазначають його автори, на вдосконалення законодавства щодо посилення незалежності суддів від «телефонного права», приведення законодавства України до стандартів Європейського Союзу, посилення механізмів забезпечення незалежності суддів. Щоправда, стосовно цього законопроекту Вища рада правосуддя надала обґрунтований негативний висновок, мотивуючи тим, що його прийняття матиме наслідком порушення принципів законності й пропорційності та суперечить принципу забезпечення незалежності судової гілки влади [7].

Отже, необхідність дослідження проблеми розкриття змісту новітнього право розуміння

незалежності судді не втрачає актуальності, але набуває нових рис і особливостей, відповідних сучасним політико-правовим процесами, тенденціям до активізації впровадження фундаментальних вимог гарантування принципів верховенства права і справедливості при відправленні правосуддя.

Мета статті полягає у розкритті змісту сучасного право розуміння незалежності судді.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання розкриття сутності незалежності судді постійно аналізується переважно у контексті незалежності судової влади вченими у царині конституційного права, організації судових і правоохоронних органів. Останнім часом вийшли у світ монографії С.В. Прилуцького [8], Л.М. Москвич [9], монографія, присвячена пам'яті І.Є. Марочкина [10] та інші. Наведені монографічні дослідження презентують концептуальні підходи до дослідження судової влади, проте проблема незалежності судді піддана аналізу у контексті незалежності судової гілки влади. Такий інституційний підхід дозволяє розкрити зміст ключових проблем гарантування незалежності судді, однак не виключає необхідність проведення подальшого наукового аналізу.

Виклад основного матеріалу. Незалежність суддів не є прерогативою чи привілеєм і надається їм не для захисту власних інтересів, а в інтересах принципу верховенства права й усіх, хто прагне та очікує справедливості. Незалежність судової влади – засіб забезпечення неупередженості суддів. Тому вона є передумовою гарантії того, що всі громадяни (та інші гілки влади) будуть рівними перед судом (п. 9 Висновку № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності [11]; п. 10 Висновку № 18 (2015) Консультативної ради європейських суддів «Позиція судової влади та її відносини з іншими гілками державної влади в умовах сучасної демократії» [12]).

Доцільність і наукова коректність аналізу питання про незалежність судді, виходячи з його правового статусу як носія судової влади, впливає з положень правової доктрини (І.Є. Марочкин

[1, с. 95], правової позиції Конституційного Суду України, викладену у резолютивній частині Рішення від 01.12.2004 № 19-рп/2004. Так, Конституційний Суд України зазначив, що незалежність суддів є конституційним принципом організації та функціонування судів та професійної діяльності суддів, які при здійсненні правосуддя підкорюються лише закону (п. 1 резолютивної частини Рішення [13]).

Отже, слід виділяти інституційну і функціональну незалежність. Перша – полягає у тому, «що судді не повинні підкорятися ні законодавчій, ні виконавчій владі й мають бути неупередженими, а визнаний Україною принцип верховенства права, вважають вони, забороняє «приймати законодавчі акти, що анулюють з ефектом зворотної сили рішення суду»; друга – у підкоренні суддів при здійсненні правосуддя тільки Конституції і законам України. Однією із функціональних гарантій виступає передбачена законом процедура здійснення правосуддя» (п. 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 01.12.2004 № 19-рп/2004).

Дійсно неможливо вказувати про незалежність судді у разі, якщо суд не є незалежним. Разом із тим, визнаючи взаємозв'язок інституційної та функціональної незалежності судді, тим не менше, доречно презюмувати незалежність судів, а незалежність судді розглядати у матеріальному і процесуальному аспектах. Так, матеріальний аспект незалежності похідний від інституційного розуміння незалежності судді й передбачає визначення спроможності держави гарантувати особливий порядок призначення і звільнення суддів з посади, притягнення до відповідальності, забезпечення безпеки судді та членів його сім'ї, фінансові гарантії незалежності, належні умови відправлення правосуддя та інші.

Фактично матеріальний аспект незалежності стосується організаційних гарантій відправлення правосуддя, які умовно доцільно поділити на дві групи за суб'єктивним критерієм: а) гарантії, що стосуються безпосередньо судді; б) гарантії, що пов'язані з умовами здійснення правосуддя.

Так, до першої групи організаційних гарантій можна віднести такі як: особливий, порів-

няно з іншими категоріями посадових осіб, порядок добору і відбору на посаду судді, звільнення з посади, притягнення судді до відповідальності (не тільки дисциплінарної, але й адміністративної, цивільної, кримінальної).

Другу групу організаційних гарантій доцільно систематизувати та виділити дві підгрупи:

- гарантії незалежності суддів у зв'язку із здійсненням ними правосуддя (зокрема, забезпечення особистої безпеки судді та члена його сім'ї, заборона звернення народного депутата України з вимогою чи пропозицією до судів, голів судів або безпосередньо до суддів саме з питань здійснення правосуддя у тих чи інших конкретних справах, відповідно Рішення Конституційного Суду України від 19 травня 1999 року № 4-рп/99 (справа про запити народних депутатів України)), а також заборона щодо суддів будь-яких дій незалежно від форми їх прояву з боку державних органів, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, громадян та їх об'єднань, юридичних осіб з метою перешкодити виконанню суддями професійних обов'язків або схилити їх до винесення неправосудного рішення тощо (відповідно ч. 2 ст. 126 Конституції України);

- гарантії, які стосуються створення умов здійснення правосуддя (зокрема, забезпечення законом строку перебування судді на посаді та оплата праці [14]; гарантування фінансування та належних умов для функціонування судів і діяльності суддів, їх правового і соціального захисту; функціонування суддівського самоврядування; притягнення до юридичної відповідальності винних осіб за неповагу до суддів і суду).

Розкриваючи матеріальний аспект незалежності, доцільно вказати не тільки про її «зовнішньо забезпечувальний» аспект, тобто сукупність гарантій, які звернені до суб'єктів, які не наділені статусом судді, а більшість з них не належать до судової гілки влади, але й про гарантії, звернені до претендента на посаду судді та до судді як до носія судової влади. Такі гарантії впливають з чинного законодавства, вимог міжнародних конвенцій, хартій, резолюцій:

- компетентність (Європейська хартія про закон «Про статус суддів» (Лісабон, 10.07.1998 р.) [15]);

- безсторонність (Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями

40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1975 року [16];

- встановлення заборон (заборона суддям належати до політичних партій та профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, займатися за сумісництвом певними видами діяльності).

Серед гарантій незалежності судді виділено групу процесуальних гарантій. Спираючись на Основні принципи незалежності судових органів, Схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, можна вказати про такі як: виняткове право судових органів визначати юрисдикцію справи; володіння компетенцією щодо питань судового характеру; заборона неправомірного чи несанкціонованого втручання в процес правосуддя; наявність умов, що судові рішення, винесені суддями, не підлягають перегляду; здійснення судового розгляду виключно за встановленою процедурою, підміна якої чи підміна статусу суду чи трибуналу іншим органом не можлива; справедливе ведення судового розгляду; дотримання прав сторін [16]; заборона перегляду рішення судді інакше, ніж у порядку апеляції; прийняття рішення щодо компетенції судів самими судами [14].

Висновки. Отже, сучасне право розуміння незалежності судді виходить зі сприйняття суді як носія судової влади щодо якого суспільство і держава вимагає справедливого, неупередженого відправлення правосуддя у розумні строки. Категорія «незалежність» не може бути сприйнята як така, що уособлює у собі абсолютну автономію судді від тих умов і правил, які передбачені чинним законодавством. Незалежність судді полягає у його відносній автономії як посадової особи у системі органів судової влади та як суб'єкта процесуальних правовідносин під час здійснення судового процесу. Таке право розуміння незалежності судді визначає архітектуру побудови системи гарантій незалежності, яка умовно поділена на дві підсистеми (два види): матеріальні і процесуальні гарантії. Підсистема (вид) матеріальних гарантій охоплює організаційні гарантії, звернені до суб'єктів, які забезпечують функціонування судів, а також особистісні гарантії, звернені до претендента на посаду

судді та власне до судді як до носія судової влади. Процесуальні гарантії, на відміну від матеріальних гарантій незалежності судді пов'язані із реалізацією суддею його процесуальної правосуб'єктності у правовідносинах щодо відправлення правосуддя і стосуються гарантування самодостатності судді у вирішенні справи справедливо, компетентно, безстороннє, за встановленою законом процедурою, у розумний строк.

Література

1. *Судова влада*: монографія / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, І. В. Назаров та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкіна. – Х.: Право, 2015. – 792 с.
2. *Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)*: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1401-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532.
3. *Про судоустрій і статус суддів*: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 31. – Ст. 545.
4. *Великий енциклопедичний юридичний словник* / за ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Юридична думка, 2012. – 1020 с.
5. *Енгибарян Р. В.* Сравнительное конституционное право: учебное пособие / Р. В. Енгибарян. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 543 с.
6. *Висновки моніторингу стану незалежності суддів в Україні – 2011* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: uajudges.org.ua/.../Visnovki-Monitoring1.
7. *Про надання консультативного висновку до законопроекту № 7421*: Рішення, Висновок Вищої ради правосуддя від 30 січня 2018 р. № 265/0/15-18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Інформаційно-аналітична база «Ліга-закон» станом на 25.06.2018.
8. *Прилуцький С. В.* Вступ до теорії судової влади (Суспільство. Правосуддя. Держава): монографія / С.В. Прилуцький. – К.: Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2012. – 317 с.
9. *Москвич Л. М.* Ефективність судової системи: концептуальний аналіз: монографія / Л. М. Москвич. – Х.: ФІНН, 2011. – 384 с.
10. *Судова влада*: монографія / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, І. В. Назаров та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкіна. – Х.: Право, 2015. – 792 с.

11. *Висновок* № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Інформаційно-аналітична база «Ліга-закон» станом на 25.06.2018.

12. *Висновок* № 18 (2015) Консультативної ради європейських суддів «Позиція судової влади та її відносини з іншими гілками державної влади в умовах сучасної демократії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Інформаційно-аналітична база «Ліга-закон» станом на 25.06.2018.

13. *У справі* за конституційним поданням Верховного Суду України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої статті 126 Конституції України та частини другої статті 13 Закону України «Про статус суддів» (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу): Рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 р. № 19-рп/2004 // Офіційний вісник України від 24.12.2004. – 2004. – № 49. – С. 62. – Ст. 3220.

14. *Рекомендація* № (94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів» (ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 518 засіданні заступників міністрів 13.10.1994 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_323/ed20041201.

15. *Європейська хартія о законі* «О статусе судей»: Лиссабон, 10 лютого 1998 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show?nreg=994_236&find=1&text=%ED%E5%E7%E0%E2%E8%F1%E8%EC&x=7&y=4.

16. *Основні принципи незалежності судових органів*: схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_201.

References

1. *Sudova vlada: monografija* / I. Je. Marochkin, L. M. Moskvych, I. V. Nazarov ta in.; za zag.red. I. Je. Marochkina. – H.: Pravo, 2015. – 792 s.

2. *Pro vnesennja zmin do Konstytucii' Ukrainy* (shhodo pravosuddja): Zakon Ukrainy vid 2 chervnja 2016 r. № 1401-VIII // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy. – 2016. – № 28. – St. 532.

3. *Pro sudoustrij i status suddiv*: Zakon Ukrainy vid 2 chervnja 2016 r. № 1402-VIII // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy. – 2016. – № 31. – St. 545.

4. *Velykyj encyklopedychnyj jurydychnyj slovnyk / za red. akad. NAN Ukrainy Ju. S. Shemshuchenka.* – 2-ge vyd., pererobl. i dopovn. – K.: Jurydychna dumka, 2012. – 1020 s.

5. *Engibarjan R. V. Sravnitel'noe konstitucionnoe pravo: uchebnoe posobie / R. V. Engibarjan.* – Rostov n/D: Feniks, 2007. – 543 s.

6. *Vysnovky monitoringu stanu nezalezhnosti suddiv v Ukraini* – 2011 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: uajudges.org.ua/.../Visnovki-Monitoringu1.

7. *Pro nadannja konsul'tatyvnogo vysnovku do zakonoproektu № 7421: Rishennja, Vysnovok Vyshhoi' rady pravosuddja vid 30 sichnja 2018 r. № 265/0/15-18* [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: Informacijno-analitychna baza «Liga-zakon» stanom na 25.06.2018.

8. *Pryluc'kyj S. V. Vstup do teorii' sudovoi' vlady (Suspil'stvo. Pravosuddja. Derzhava): monografija / S. V. Pryluc'kyj.* – K.: In-t derzh. i prava im. V.M. Korec'kogo NAN Ukrainy, 2012. – 317 s.

9. *Moskvych L. M. Efektyvnist' sudovoi' systemy: konceptual'nyj analiz: monografija / L. M. Moskvych.* – H.: FINN, 2011. – 384 s.

10. *Sudova vlada: monografija / I. Je. Marochkin, L. M. Moskvych, I. V. Nazarov ta in.; za zag. red. I. Je. Marochkina.* – H.: Pravo, 2015. – 792 s.

11. *Vysnovok* № 3 (2002) Konsul'tatyvnoi' rady jevropejs'kyh suddiv do uvagy Komitetu Ministriv Rady Jevropy shhodo pryncypiv ta pravyl, jaki reguljujut' profesijnu povedinku suddiv, zokrema, pytannja etyky, nesumisnoi' povedinky ta bezstoronnosti [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: Informacijno-analitychna baza «Liga-zakon» stanom na 25.06.2018.

12. *Vysnovok* № 18 (2015) Konsul'tatyvnoi' rady jevropejs'kyh suddiv «Pozycja sudovoi' vlady ta i'i' vidnosyny z inshymy gilkami derzhavnoi' vlady v umovah suchasnoi' demokratii'» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: Informacijno-analitychna baza «Liga-zakon» stanom na 25.06.2018.

13. *U spravi* za konstytucyjnym podannjam Verhovnogo Sudu Ukrai'ny pro oficijne tlumachennja polozhen' chastyn pershoi', drugoi' statti 126 Konstytucii' Ukrai'ny ta chastyny drugoi' statti 13 Zakonu Ukrai'ny «Pro status suddiv» (sprava pro nezalezhnist' suddiv jak skladovu i'hn'ogo statusu): Rishennja Konstytucijnogo Sudu Ukrai'ny vid 1 grudnja 2004 r. № 19-rp/2004 // Oficijnyj visnyk Ukrai'ny vid 24.12.2004. – 2004. – № 49. – S. 62. – St. 3220.

14. *Rekomendacija* № (94) 12 «Nezalezhnist', dijevist' ta rol' suddiv» (uhvalena Komitetom Ministriv Rady Jevropy na 518 zasidanni zastupnykiv ministriv 13.10.1994 r.) [Elektronnyj

resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_323/ed20041201.

15. *Evropejskaja hartija* o zakone «O statuse sudej»: Lissabon, 10 ijulja 1998 g. [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show?nreg=994_236&find=1&text=%ED%E5%E7%E0%E2%E8%F1%E8%EC&x=7&y=4.

16. *Osnovni pryncypy nezalezhnosti sudovyh organiv*: shvaleni rezoljucijamy 40/32 ta 40/146 General'noi' Asamblei' vid 29 lystopada ta 13 grudnja 1985 r. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_201.

П. В. Горинев

НЕЗАВИСИМСТЬ СУДЬИ В СОВРЕМЕННОМ ПРАВО ПОНИМАНИИ

Национальный авиационный университет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Киев, Украина
E-mail: tidp.kaf.nau@gmail.com

Цель: выявить содержание современного правосознания независимости судебных органов. **Методы:** институциональная и функциональная независимость были определены с помощью сравнительного метода научных знаний, а использование метода классификации и группировки стало методологической основой для предоставления материальных и процедурных гарантий независимости. Применение систематического подхода позволило сформировать целостное представление о сущности независимости судьи в современном правосознании. **Результаты:** источником научного подхода к современному праву понимания является признание независимости судьи с точки зрения его относительной автономии как должностного лица в системе судебных органов и субъекта процессуальных правовых отношений в судебном порядке производство. Такое право на понимание независимости суда определило построение системы гарантий независимости, которая условно подразделяется на две подсистемы (два типа): материальные и процедурные гарантии. Материальные гарантии подразделяются на подгруппы организационных гарантий, а также гарантии, адресованные заявителю на должность судьи или сам судья, являющийся носителем судебной системы. В настоящем документе уточняется связь процессуальных гарантий с реализацией судьей его процессуальной правосубъектности в правовых отношениях, касающихся отправления правосудия. **Обсуждение:** автор статьи предлагает основные положения, которые отражают содержание независимости судьи на основе юридического понимания его относительной автономии, являющегося предметом отправления правосудия, и признания материальных и процессуальных гарантий независимости.

Ключевые слова: правовое сознание, независимость судебных органов, процессуальные гарантии, организационные гарантии, институциональная и функциональная независимость.

JUDICIAL INDEPENDENCE IN MODERN LEGAL CONSCIOUSNESS

National Aviation University
Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: tidp.kaf.nau@gmail.com

***The purpose** is to reveal the content of the modern legal consciousness of the judicial independence. **Methods:** institutional and functional independence were identified by means of the comparative method of scientific knowledge, while the use of the classification and grouping method became the methodological basis for the allocation of material and procedural guarantees of independence. The application of a systematic approach made it possible to form a holistic view of the essence of the independence of a judge in modern legal consciousness. **Outcomes:** The origin of the scientific approach to the modern right of understanding is the recognition of the independence of the judge from the standpoint of his relative autonomy being both an official in the system of judicial authorities and a subject of procedural legal relations during the judicial proceedings. Such a right to an understanding of the judicial independence determined the construction of a system of independence guarantees, which is conventionally subdivided into two subsystems (two types): material and procedural guarantees. The material guarantees are subdivided into sub-groups of organizational guarantees, as well as safeguards addressed to the applicant for a judge's position or to the judge himself being a bearer of the judiciary. The present paper specifies the connection of procedural guarantees with the realization by a judge of his procedural legal personality in legal relations concerning the administration of justice. **Discussion:** The author of the article proposes the main provisions that reflect the content of the independence of the judge, based on the legal understanding of his relative autonomy being the subject of the administration of justice and the recognition of material and procedural guarantees of independence.*

***Keywords:** legal consciousness, judicial independence, procedural guarantees, organizational guarantees, institutional and functional independence.*